

Agnieszka Łętocha

Radna Miasta Krakowa

Kraków, 06.05.2025

Szanowany Pan

Aleksander Miszański

Prezydent Miasta Krakowa

Dotyczy: Wytyczne dot. działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia światłem.

Szanowny Panie Prezydencie,

W ślad za uzgodnieniami na posiedzeniu Komisji Ochrony Środowiska dnia 21 listopada 2024 r., proszę o wdrożenie do procedur wewnętrznych UMK w zakresie planowania, projektowania i wykonawstwa oświetlania w Krakowie wytycznych opracowanych przez Light Pollution Think Thank (LPTT) we współpracy z Politechniką Krakowską.

Zastosowanie załączonych wytycznych poprawi jakość życia mieszkańców redukując ich ekspozycję na sztuczne światło ale również przyniesie wymierne korzyści materialne poprzez oszczędność zużycia energii. Profesor Politechniki Krakowskiej dr hab. Tomasz Ścieżor, oszacował iż, w przybliżeniu, wdrażając przedmiotowe działania Kraków mógłby ograniczyć wydatki na energię o 10 mln rocznie.

Zanieczyszczenie światłem zachodzi w sytuacji, gdy światło ze źródeł antropogenicznych jest emitowane nocą w sposób ponadmiarowy, tzn.: w niewłaściwym czasie, w niewłaściwym kierunku, z niewłaściwym natężeniem, o niewłaściwej temperaturze barwowej.

Negatywne skutki zanieczyszczenia światłem są widoczne w funkcjonowaniu roślin i zwierząt. Jednak głównym poszkodowanym jest człowiek. Utrata nocy wywiera istotny wpływ na ludzi w sferze psychicznej (zaburzenia koncentracji, bezsenność) i fizjologicznej (bezsenność, zaburzenia metabolizmu, w tym cukrzyca).

Konieczność ograniczenia zanieczyszczenia światłem wynika także z faktu, iż nieustanne oświetlenie wymusza na roślinach nieprzerwaną fotosyntezę osłabiając je i zaburzając ekosystemy. Ponadto brak nocy wpływa negatywnie na zdrowie i funkcjonowanie bytujących w mieście zwierząt.

Brak krajowych norm emisyjnych zgodnych ze współczesnym stanem wiedzy naukowej sprawia, iż, jeżeli nie podejmiemy działań na poziomie samorządowym, problem będzie narastał w sposób niekontrolowany.

Mając na uwadze, iż światło zostało jednoznacznie zakwalifikowane jako jedna z form zanieczyszczenia środowiska w ustawodawstwie wspólnotowym (Dyrektywa 2011/92/UE), wnioskuję aby UMK uwzględnił wpływ emisji światła przy projektowaniu i realizowaniu inwestycji.

Władze samorządowe powinny i mogą podejmować własne inicjatywy w tym zakresie, pomimo iż nie są zobligowane przepisami prawa (takie działania podjęła już Warszawa).

Ufam, że Pan Prezydent zgodzi się na wprowadzenie zapisów dotyczących przeciwdziałania zanieczyszczeniu światłem do obligatoryjnych procedur wewnętrznych urzędu w taki sposób aby znalazły swoje odzwierciedlenie w regulaminach konkursów, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planowanych inwestycjach i realizowanych remontach w naszym mieście.

Z góry dziękuję

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Łętocha

WYTYCZNE DLA UMK W ZAKRESIE OGRANICZENIA ZANIECZYSZCZENIA ŚWIATŁEM

ZASADY OGÓLNE:

1. Sztuczne światło jest dopuszczalne w terenach zabudowanych; tereny niezabudowane muszą pozostać nieoświetlone
2. Temperatura barwowa (CCT) < 3000K
3. Godziny 23:00–5:00 – oświetlenie całkowicie wygaszane, chyba że zastosowano oświetlenie nadążne lub zmniejszenie intensywności
4. ULOR = 0 (ograniczenie emisji światła powyżej płaszczyzny horyzontu)
5. Nowe instalacje muszą być typu "smart" – z możliwością sterowania
6. Drogi publiczne – należy spełniać minimalne poziomy oświetlenia zgodne z normami
7. Zakaz kierowania światła na taflę wody
8. Rekomenduje się systemowe podejście do kształtowania oświetlenia zewnętrznego, w szczególności: diagnozę zanieczyszczenia sztucznym światłem, wskazanie terenów cennych pod względem ochrony i wzmacniania nocnych ekosystemów, tworzenie sieci korytarzy migracji nocnej fauny
9. Powyższe nie dotyczy budowli wymagających oświetlenia na podstawie przepisów odrębnych

ILUMINACJE:

1. Zakaz iluminacji roślinności
2. Zakaz iluminacji budynków i budowli, z wyjątkiem zabytków i dóbr kultury współczesnej (których oświetlenie musi być projektowane indywidualnie) – wymagana opinia odpowiedniego organu
3. Iluminacje muszą być wygaszane w godz. 23–5

REKLAMY I SZYLDY:

1. Dopuszcza się oświetlanie jedynie szyldów
2. Szyldy usług niedziałających w godz. 23–5 – muszą być wygaszane, nie dotyczy to szyldów w formie neonów
3. Reklamy cyfrowe muszą być wyłączane w godz. 23–5

SZCZEGÓŁOWE ZASADY:

1. Na terenach handlu wielkopowierzchniowego dopuszcza się iluminacje
2. Na terenach zieleni urządzonej:
 - a. O dominującej funkcji przyrodniczej:

- Generalną zasadą jest nieoświetlanie terenów zieleni o dominującej funkcji przyrodniczej
 - Dopuszcza się oświetlenie głównych ciągów komunikacyjnych
 - Od zmierzchu do 23 i od 5 do świtu – zalecane zmniejszenie wskaźnika CCT do 2700K
 - W godz. 23-5 – zmniejszenie intensywności oraz CCT do 2200K
 - Jeśli teren jest ogrodzony – w godz. 23-5 – oświetlenie wyłączone
- b. O dominującej funkcji rekreacyjnej:
- Oświetlenie ciągów komunikacyjnych zgodnie z zasadami ogólnymi
 - W godz. 23-5 – dopuszczalne zmniejszenie intensywności tylko dla głównych ciągów, przy obniżeniu CCT do 2200K
 - Jeśli teren jest ogrodzony – w godz. 23-5 – oświetlenie wyłączone
- c. O dominującej funkcji reprezentacyjnej:
- Oświetlenie ciągów komunikacyjnych zgodnie z zasadami ogólnymi
 - Dopuszczalne ozdobne oświetlenie zgodne z założeniami kompozycyjnymi terenu
 - Dopuszczalne oświetlenie roślin z wyłączeniem koron drzew i zwartych grup krzewów

W przypadku terenów o powierzchni >2ha należy zapewnić nieoświetloną strefę oddaloną od ruchu pieszego i rowerowego, dedykowaną nocnej faunie.

TERENY ZWIĄZANE Z KULTEM RELIGIJNYM:

1. Dopuszcza się iluminację dominant wysokościowych i przestrzennych do godz. 23
2. W godz. 23-5 – dopuszcza się zmniejszenie intensywności lub oświetlenie nadążne na terenie

CMENTARZE:

1. Generalną zasadą jest nieoświetlanie cmentarzy
2. Dopuszcza się oświetlenie:
 - głównych ciągów komunikacyjnych
 - budynków związanych z podstawową funkcją terenu

LASY:

1. Zakaz wprowadzania oświetlenia na terenie zwartych kompleksów leśnych

PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY:

1. Rekomenduje się tworzenie stref izolacyjnych z zielenią wielowarstwową pomiędzy prawnymi formami ochrony przyrody a źródłami emitującymi nadmiar sztucznego światła